

TERMOMETER

Bojan Rajtmajer

Paloma iz Sladkega vrha, ki je zadnja tri leta poslovala z izgubo in je lani skorajda že veljala za odpisano podjetje, letos kljub krizi posluje pozitivno. V prvih štirih mesecih letos je ustvarila skoraj milijon evrov čistega dobička in uprava napoveduje, da bo podjetje letošnje leto sklenilo s 370 milijoni evrov čistega poslovnega izida.

Vodenje Palome je po zamenjavi nadzornega sveta družbe lani avgusta prevzel Bojan Rajtmajer, dotlej prokurist družbe. Njegova naloga je bila priprava sanacijskega načrta družbe, ki je predvidel različne ukrepe, med drugim tudi zniževanje stroškov. S kratkoročnimi ukrepi zniževanja operativnih tekočih stroškov je družba od septembra do decembra lani prihranila kar 900.000 evrov, v letošnjem letu pa jim je stroške uspelo znižati za dodatnih pol milijona evrov. Pri tem pa ni šlo, kot v mnogih drugih primerih za odpuščanje delavcev, saj število zaposlenih za zdaj znižujejo le s tako imenovanimi mehki pristopi, torej kadar delavci ne gredo v odkrito brezposelnost.

Res je, da gredo sladkogorski družbi letos na roko tudi nižje cene energentov in surovin, zlasti celuloze, a primer Palome znova dokazuje, da je uspešno poslovanje podjetja še kako odvisno od roke, ki ga upravlja. Spomnimo, da je prejšnji predsednik uprave Palome julija lani izjavil, da lahko družba brez dokapitalizacije nemoteno posluje le še kakšna dva meseca, potem pa se bodo začele likvidnostne težave. Dokapitalizacije ni bilo, družba pa še vedno posluje, in to z dobičkom.

Paloma menda kljub temu ostaja kandidatka za prenos na posebno družbo za prestrukturiranje podjetij v težavah, hkrati pa teče izbor morebitnega dokapitalizatorja družbe. Državna sklada, ki sta še vedno večinska lastnika, bosta morala pri tem ravnati zelo preudarno in preiščeno. Izkušnje kažejo, da posli s toaletnim papirjem še zdaleč niso odporni na nespametne poteze organov upravljanja.

MAJA GRGIČ

Drago Podobnik

Tokratni minus je zelo zapleten in nikakor ne moremo reči, da smo ga Dragu Podobniku podelili zgolj zaradi enega razloga. Gre za več različnih, precej zapletenih razlogov, takšnih, kot je zgodba, v kateri se je znašel kandidat za predsednika uprave Hita. Prvi razlog za podelitev minusa je gotovo ta, da si na čelo največje slovenske

igralniške družbe želi direktor igralnega salona Casino Princess, ki je hkrati predsednik sektorja igralnih salonov pri Gospodarski zbornici Slovenije. Če to spregledamo in ocenimo, da si na čelo Hita želi, ker je Hit pač sinonim za uspeh v igralniškem poslu pri nas (vsaj nekoč je bil), pa zagotovo ne moremo spregledati tega, da je na predstavitvi ob svoji kandidaturi menda dal jasno vedeti, da se njegov pogled na strategijo razvoja slovenskega igralništva ne bo spremenil. Kako naj veliki Hit vodi nekdo, ki ne samo, da izhaja iz vrst neposredne konkurence, temveč bo tudi po prevzemu funkcije dajal prednost razvoju malih igralnih salonov?

Tretja stvar, ki nas je zmotila, je, da ima Podobnik s Casinojem Portorož menda sklenjeno pogodbo, ki še vedno velja. Odgovora na vprašanje, do kdaj namerava Podobnik izpolnjevati svoje obveznosti do te družbe, v javnosti še nismo slišali. Ob tem pa ne gre pozabiti tudi na dejstvo, da še vedno niso popolnoma jasne lastniške povezave Podobnika z družbo In Club, ki ima v lasti Casino Princess. Podobnik je bil namreč pred nekaj leti tudi soustanovitelj družbe Pleasure, ki ima v lasti In Club in posredno tudi Princess. Marsikdo se zato boji, da bi Podobnik rad prišel v Hit predvsem zaradi lažjega dostopa do informacij. Še toliko bolj, ker bi Podobnik privolil v precej nižjo plačo, kot jo prejema zdaj, in pravzaprav polovico tiste, pri kateri je menda vztrajal na začetku.

Zadnji minus pa smo mu podelili, ker si je s svojo prisotnostjo na novogoriški igralniški sceni očitno pridobil tolikšno naklonjenost predstavnikov lokalne in tudi državne politike, da si je pri boju za njegovo imenovanje marsikdo dovolil nesprijemljivo politično in kompromisarsko kuhinjo in s tem krepko prestopil mejo dobrega okusa.

MAJDA DODEVSKA

DARKO KONČAN, GENERALNI SEKRETAR ZBORNICE DAVČNIH SVETOVALCEV SLOVENIJE

Ko usihajo davki na dobiče

KATARINA FIDERMUC

Davčno leto 2009 bo izjemno, kakor so izjemno slaba gibanja v gospodarstvu: ministrstvo za finance pričakuje velik upad prihodkov iz treh najpomembnejših davčnih virov, tako da bodo davki državnemu proračunu po zdaj veljavnih ocenah zagotovili celo manj denarja kakor lani. Ministrstvo za finance je pred drugim rebalansom proračuna še za 310 milijonov evrov zmanjšalo pričakovanja od davka od dobička pravnih oseb, za 399 milijonov evrov pri davku na dodano vrednost, za 100 milijonov evrov pri dohodnini. Ali je čas, da država začne brskati po domislicah vladarjev v zgodovini in spet uvede na primer davek na število oken? »Mislim, da to danes ne bo sprejemljivo. Takšen predlog bi državljanji razumeli kot norčevanje,« meni generalni sekretar Zbornice davčnih svetovalcev Slovenije, Darko Končan.

Davčna uprava bo junija pripravila seznam davčnih zavezancev poslovnih subjektov, torej gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov, ki bodo 31. maja dolgovali nad 4000 evrov obveznih dajatev. Govorimo o seznamu, ki ga predpisuje zakon o davčnem postopku. Dobila ga bo vlada in od nje državni zbor, ko bo obravnaval zakon o izvrševanju proračuna. Kaj namerava zakonodajalec doseči z objavo dolžnikov?

Tudi nekatere druge države poznajo takšne javne sezname dolžnikov do državnega proračuna, s katerimi želijo povečati davčno disciplino. Menim, da tak pristop ni napačen. Z objavo dolžnikov država pač sporoča, da je plačevanje dajatev ena od temeljnih obveznosti, brez katere država ne more delovati, zato velja neplačevanje davkov tudi v državah, ki so vzor demokratične ureditve, za hud prekršek ali kaznivo dejanje.

Ali pričakujete, da bodo na seznamu dolžnikov predvsem podjetja, ki zdaj ne poslujejo več, ali takšna, ki imajo hude težave z likvidnostjo in sploh ne izplačujejo plač ...

Gotovo bodo na njem tudi takšni dolžniki, ne dvomim pa, da imajo davčni dolg tudi podjetja, ki navzven poslujejo brez težav, morda prav zaradi neplačanih socialnih prispevkov. Akontacijo dohodnine pač morajo nakazati državi ob izplačilu plač, davek na dodano vrednost zavezanci plačujejo po obračunu. Poznam

celo odvetniško pisarno, ki nekaj let ni plačevala socialnih prispevkov ne za lastnika ne za tajnico. Pri davku na dodano vrednost je velik del davčnega dolga povezan z missing trader družbami. Tokrat davčna uprava seznam pripravlja prvič. Zanimivo bo videti, ali bodo podatki postali javni, ko jih bodo dobili poslanci, čeprav jih bo davčna uprava označila kot davčno tajnost. Prepričan sem, da bodo na seznamu tudi zelo zanimiva imena.

Po podatkih agencije za javnopravne evidence in storitve so gospodarske družbe in zadruga lani v primerjavi z letom 2007 izkazale 17 odstotkov manj čistega dobička in kar 175 odstotkov višjo izgubo, tako da je bil neto čisti dobiček lani v primerjavi z letom prej nižji za 52 odstotkov. Dobiček je tudi osnova za obdavčitev. Davčna uprava je leta 2007 zbrala 1,12 milijarde evrov davka od dobička pravnih oseb, lani 1,263 milijarde, po pričakovanjih ministrstva za finance bo letos ta davčni vir proračunu zagotovil le še 747,574 milijona evrov.

Zadnja leta so bile odpravljene skoraj vse davčne olajšave za gospodarstvo. Izračunu so kazali, da se bo učinkovita davčna stopnja pri davku od dobičkov pravnih oseb zvišala s približno 16 na več kot 19 odstotkov. Obdavčitev gospodarstva se na tem področju torej povečuje, kljub temu pa bo priliv od davka na dobiček družb po pričakovanjih ministrstva za finance letos še za dobrih 310 milijonov evrov manjši, kot je sprva načrtovalo. Tudi to kaže, kako huda je bila recesija že na koncu leta 2008. Vlada je lani zelo poenostavila in olajšala izračun akontacije od davka od dobička pravnih oseb, tako da se višina akontacije, ki je sicer odvisna od poslovanja v preteklem letu, izračunava po veljavnih stopnjah obdavčitve, ki so letos nižje kakor lani. Mnogi oddajajo vloge za takojšnje znižanje akontacije davka od dobička pravnih oseb, saj letos pričakujejo veliko slabše rezultate poslovanja. To pomeni še dodatno znižanje tekočih davčnih prilivov od podjetij, zato v naslednjih mesecih, pričakujem dosti nižje prihodke od akontacij. Vsaka vlada bi bila zelo zaskrbljena zaradi takšnih gibanj, ker položaj še ni na dnu.

Lanski upad dobička in veliko povečanje izgube na ravni gospodarstva sta torej že napovedala, da se bodo letos zmanjšali tudi davčni prilivi v državno blagajno?

Sistem določanja akontacije davka od dobičkov pravnih oseb se je lani spremenil, tako da se je

rezultat iz leta 2008 upošteval že pri prvi akontaciji v mesecu aprilu letos, potem ko so družbe oddale davčne obračune za preteklo leto. Govorimo torej o takojšnjih popravkih akontacij navzgor in navzdol. Zato se je znižanje dobičkov v gospodarstvu pri davčnih prilivih od obdavčitve dobička odrazilo že letos aprila. Davek na dohodke pravnih oseb na splošno ni najbolj izdaten davčni vir. V državno blagajno največ prinesejo posredni davki, torej davek na dodano vrednost zaradi izdatnosti transakcij.

Tudi od davka na dodano vrednost (DDV) ministrstvo za finance pričakuje za 400 milijonov evrov manj, kot je načrtovalo ob prvem uravnoteženju proračuna za leto 2009: takrat je iz tega vira še načrtovalo 3,251 milijarde evrov, zdaj v letošnjem letu pričakuje le še 2,851 milijarde davka na dodano vrednost.

Ta podatek zbuja res veliko zaskrbljenost, saj tako velik upad proračunskih prihodkov pri tem davčnem viru priča o zmanjšani gospodarski dejavnosti: ker je manj transakcij med gospodarskimi subjekti, ki so zvečine zavezanci za DDV, je manj davka. Davek na dodano vrednost priteče v državno blagajno šele, ko izdelek preide v potrošnjo. Veliko zmanjšanje teh prilivov kaže, da so se gospodarske aktivnosti močno znižale, da je veliko manj končnih izdelkov, ki najdejo pot do končnega potrošnika, kjer se realizira davek na dodano vrednost. To je najbolj zaskrbljujoče, saj potrjuje nastop vsesplošne krize tudi v Sloveniji.

Zanimivo je poslušati pogovore med ljudmi, ki se čudijo, češ kakšna kriza neki, ko pa so nakupovalna središča polna in odpirajo še nova.

Ta slika je varljiva. Ljudje res še vedno hodijo v nakupovalna središča in kupujejo hrano, zato pri življenjskih artiklih ni tako drastičnega upada potrošnje. Jesti pač moramo in tudi nekaterim drugim izdelkom se je težko povsem odreči, recimo obleki. Prebivalstvo določeno maso sredstev torej še vedno

OSEBNA IZKAZNICA

DARKO KONČAN je ekonomist, ki je že pred leti med prvimi v Sloveniji ugotovil, da so davki tržno blago. Davki so zdaj njegov posel. Preskusil se je tudi na borzi vrednostnih papirjev. Že 22 let je sodni izvedenec za davke, finance in borzo. Prosti čas? Predvidevamo, da se v prostem času ukvarja z zbornico davčnih svetovalcev.

Dobiček in potrošnja, kriza res kaže zobe

Foto Blaž Samec

DARKO KONČAN

porabi za hrano, čeprav si morda privoščiti manj in kupuje cenejše izdelke. Če se pri prebivalstvu dohodki znižajo za 10 odstotkov, še ne pomeni, da se bodo za toliko znižali njihovi izdatki za izdelke, o katerih govoriva. Pri dobrinah velikih vrednosti, pri luksuznih nakupih, pa je drugače. Naložbe potrošnikov v takšne nakupe so občutno upadle, zato se je močno znižal tudi priliv od davka na dodano vrednost.

Kateri del davka na dodano vrednost je torej bolj upadel, zbran po znižani, 8,5-odstotni stopnji ali po 20-odstotni splošni stopnji?

Zanesljivo so se veliko bolj znižali prilivi od obdavčitve izdelkov in storitev po splošni stopnji. Znižana stopnja je izjema in je po deležu v celotnem davčnem prilivu nepomembna. Pretežni del prinaša splošna stopnja.

Ekonomisti ugotavljajo, da se je zaradi previdnosti zmogljivost potrošnikov v krizi močno znižala poraba luksuznih izdelkov, ki sicer izdatno prispevajo k dohodkom od davka na dodano vrednost. Ali je primerno zvišati splošno stopnjo obdavčitve, kadar so potrošniki že tako ali tako zelo previdni?

Le za malenkost višja splošna stopnja obdavčitve lahko zaradi masovnosti ogromno prinese v državni proračun. Poglejte na primer cigarete in alkohol: ko se

v strukturi maloprodajne cene tobaka in alkohola že zelo pozna delež obdavčitev in trošarin, se potrošniki tem izdelkom še vedno ne odrečejo, ne omejujejo porabe, zato davčni prilivi ostanejo dokaj stabilni in izdatni.

Vlada za zdaj ne omenja možnosti, da bi še letos zvišala stopnjo davka na dodano vrednost, ali morda le eno od njiju, čeprav že majhen popravek navzgor pri tej dajatvi lahko izdatno pomaga proračunu.

Davčne politike tržnih gospodarstev danes težijo k ureditvi, v kateri levji delež proračunskih prihodkov država dobi iz posrednih davkov, torej iz obdavčitve transakcij z davkom na dodano vrednost, iz carin in trošarin ... Zato ni čudno, da je po 6. evropski direktivi o usklajenem ravnanju Evropske unije na področju davka na dodano vrednost dopuščena zelo fleksibilna splošna stopnja DDV med 15 in 25 odstotki. V stroki vemo, da se dolgoročno stopnje obdavčitve z DDV dvigajo proti končni, torej 25-odstotni stopnji. Toliko so že dosegli v skandinavskih državah. Slovenija ima s sedanjimi stopnjami davka na dodano vrednost še kar dosti možnosti, da jih poviša, saj je v Evropski uniji je v zlatem povprečju. Težnja po dvigu stopenj DDV je pri nas prisotna že vsaj tri ali štiri leta, saj je to najizdatnejši vir: če bi hoteli uveljaviti nižje stopnje

socialnih prispevkov pri plačah, bi zanesljivo morali zvišati stopnjo davka na dodano vrednost.

Ali je kriza, o kakršni govorimo zdaj, primerno okolje za uvajanje višjih stopenj davka na dodano vrednost?

Da. Dostikrat gre pri davkih za psihološki fenomen, tako na stani zakonodajalca kakor pri prebivalstvu in davčnih zavezancev. V strukturi poslovanja podjetij ni vseeno, ali je podjetje obdavčeno s posrednimi ali z neposrednimi davki. Laže razumeš, da si obdavčen, ko trošiš, ne takrat, ko greš v investicijski cikel, že zato, ker se investicija v davčni bilanci ne odrazi takoj, ampak šele skozi vrsto let. Mislim, da bi zdaj laže uveljavili višje stopnje davka na dodano vrednost kakor na primer višjo obdavčitev nekaterih slojev z dohodnino. Minister za finance Križanič je povedal, da razmišljajo o pomembnih spremembah dohodninskega sistema s ponovno uvedbo 50-odstotne davčne stopnje za najvišji dohodninski razred.

Ali ni omenjena višja dohodninska stopnja predvsem psihološki ukrep zaradi poglobljanja revščine in razslojevanja, ki ju bo kriza še pospešila?

Ponovna uvedba 50-odstotne obdavčitve z dohodnino za najvišji davčni razred bi bila lahko kar izdatna, ker imamo

zdaj pač zelo nizko najvišjo obdavčitev, 41-odstotno. Vendar ne smemo pozabiti na psihološki vpliv, saj bi ponovna uvedba visoke obdavčitve z dohodnino določene sloje spodbudila, da bi se umaknili v davčno bolj prijazna okolja, kar v Evropi ni tako težko. Poleg tega je neznosno, je da skoraj vsaki dve leti reformno spreminjamo davčno zakonodajo. To je znak naše nezrelosti. Leta 2006 se nisem strinjal z velikim znižanjem zgornje obdavčitve po dohodninski lestvici na 41 odstotkov, toda nesprejemljivo je, da zdaj po tako kratkem času spet razmišljamo o ekstremnem popravku obdavčitve navzgor. Mislim, da bi zadostoval popravek za nekaj odstotnih točk in določitev primerne višje meje za vstop v najvišji dohodninski razred. Po veljavni ureditvi se zavezanec zelo hitro uvrsti v najvišji razred.

Dohodninska lestvica zadeva predvsem zavezance, pri katerih je glavni vir dohodka plača. Podjetja so se že doslej pritoževala, da zaradi visoke dohodnine in obremenitve s socialnimi prispevki ne morejo dobro plačati ljudi, ki so najbolj pomembni za razvoj podjetja. Lastniki družb pa si ne izplačujejo visokih plač, ker nočejo plačati še davka in visokih socialnih prispevkov, ampak se na primer nagrajujejo z dividendami in udeležbo na dobičku, kjer velja le

20-odstotna cedularna obdavčitev, tako da se ne všttevajo v letno dohodninsko osnovo?

Seveda si menedžerji, posebno v malih družbah, ne glede na svoj položaj na vrhu podjetja in tako tudi na vrhu po nagrajevanju, zaradi stroškov z dajatvami ne izplačujejo visokih plač, ampak skoraj minimalne, se pa prek lastniških povezav nagrajujejo skozi dobiček podjetja, pri čemer plačajo največ 20-odstotni cedularni davek. Zato se mi torej ne zdi smiselno zviševati dohodnine, ker bo to povzročilo le razburjanje pri zavezancih, ki živijo predvsem od plače. Lastniki družb bodo namesto plač uporabljali drugačno, manj obdavčeno nagrajevanje, čeprav bo tako nižja tudi njihova pokojninska osnova, a ta primanjkljaj bodo nadomestili z drugim premoženjem.

Vlada ne omenja možnosti, da bi zvišala 20-odstotno cedularno obdavčitev dividend, obresti in kapitalskih dobičkov iz vrednostnih papirjev in prodaje nepremičnin. Ali ni višja obdavčitev teh virov bolj sprejemljiva, kakor spet spreminjati dohodninsko lestvico?

S cedularno obdavčitvijo smo zdaj v povsem primerljivem, celo konkurenčnem položaju v primerjavi z drugimi evropskimi članicami, in mislim, da je to dovolj privlačno konkurenčno okolje, ki bi moralo pritegniti tuje vlagatelje, da bi v Sloveniji odpirali podružnice svojih družb, ker je 20-odstotna cedularna obdavčitev res zelo privlačna. To je pomembno za lastnike kapitala, toda obremenitev plač z dajatvami je še vedno zelo visoka, kar odvrča tuje vlagatelje od zaposlitev v Sloveniji.

Po uvedbi cedularne obdavčitve leta 2006 so se zelo povečali davčni dohodki iz virov, pri katerih velja takšna obdavčitev. Ali se je to torej zgodilo zaradi selitve tujih lastnikov kapitala v Slovenijo ali so slovenski lastniki svoje dohodke s plač preusmerili na vire, pri katerih je mogoča nizka cedularna obdavčitev?

Niso jih več usmerjali v tujino, nekaj so jih celo pripeljali nazaj domov. Ko odneseš dohodke v tujino, v prijazna davčna okolja, kjer imaš tudi neke hčerinske družbe ali holdinge in podobno, je to vendarle povezano z dodatnimi stroški, ki niso majhni: plačati moraš tuje strokovnjake, tuja računovodstva, tuje davčne svetovalce in pravnike ... Stroški pasivnega obstoja družb na Nizozemskem ali Cipru niso majhni, sploh za srednja in >>

DARKO KONČAN, GENERALNI SEKRETAR ZBORNICE DAVČNIH SVETOVALCEV SLOVENIJE

mala podjetja so ti stroški lahko zelo visoki. Vsekakor so tudi tako imenovani poštni nabiralniki v legalnih davčnih oazah zelo dragi.

Ministrstvo za finance je objavilo predhodni podatek za leto 2008 o veljavnih davčnih olajšavah za gospodarstvo: 17.087 zavezancev od 77.461 je pri davku od dohodkov pravnih oseb uveljavilo olajšavo za investiranje, tako da je ta znašala povprečno 6385 evrov na zavezanca. Ali ni to malo za podjetje?

Da, to je zelo malo, ker gre za ozko usmerjene olajšave, ki so povezane tudi z obsežnim administriranjem. Uporabne so na primer za Lek, Krko in podobne družbe, ki imajo zbiranje podatkov o svoji razvojni in raziskovalni dejavnosti že utečeno. Imel sem nekaj strank, zelo uspešnih srednje velikih družb, ki so se zanimale za te olajšave, a se zanje niso odločile, ker bi bili stroški za uveljavitev olajšave skoraj enaki kakor njen učinek. Če bi še imeli nekdanjo investicijsko olajšavo, recimo na ravni 20 odstotkov vrednosti naložbe, bi bilo to zadosti bolj koristno kakor veljavni sistem razvojno-tehnoloških olajšav. Z investicijskimi olajšavami bi lahko pospešili gospodarske cikle. V krizi se kot podjetnik odločam za varčevanje, ne grem v nove investicijske cikle, sploh če me država k temu ne spodbuja.

Z olajšavami za naložbe v raziskave in razvoj si torej lahko do nižje davčne osnove pomaga le malo zavezancev. Kako pa si danes družbe zakonito pomagajo do nižje davčne osnove? Pred leti so se predsedniki uprav ob predstavitvi letnih rezultatov radi pohvalili, da so uspešno optimizirali davke?

Praktično je to skoraj nemogoče, danes je težko govoriti o kakršni koli optimizaciji davkov. Govorimo seveda o zakonitih postopkih. O pravem davčnem optimiziranju bomo lahko govorili, ko bomo imeli v celoti razvit koncept odloženih davkov. To pomeni, da se bodo davki res realno ravnali po ustvarjenih rezultatih, po dobičkih in izgubah davčnega obdobja, tako da bo mogoče zaradi izgube zmanjšati davčno osnovo tudi za preteklo obdobje, ne le za prihodnje.

Letos nekatere družbe ob predstavitvi lanskih rezultatov omenjajo, da so uporabile možnost odloženih davkov. Kaj dosežejo s tem?

V Sloveniji sploh še nimamo pravega sistema odloženih davkov, ki bi bil tudi računovodsko podprt, ko na podlagi nekaterih transakcij, razmejevanja, družba odloži davčne obveznosti za prihodnje obdobje. V Sloveniji smo šele na začetku uvajanja načela

odloženih davkov, dostikrat je povezano s poslovnimi ali nekaterimi drugimi špekulacijami. Računovodski standardi to področje sicer površno dopuščajo, a je še precej omejitev v povezavi z davčnimi zakoni. Tako nas v povezavi s sistemom odloženih davkov čaka še veliko strokovnega dela.

In kaj je temeljni cilj načela odloženih davkov?

Trenutno lahko družba na ta način davčno obveznost prestavi v prihodnje obdobje predvsem zaradi likvidnostnih vzrokov, ne pa zaradi dejanske, normalne rasti podjetja. Nekatere družbe uporabljajo termin odloženi davki, ampak ocenjujem, da v napačni povezavi oziroma za napačne zadeve. Menim, da za zdaj v Sloveniji ne gre za prave odložene davke.

Ali zakonodaja dovolj natančno pojasnjuje odložene davke?

Ne, to področje je zakonsko precej zamegljeno. Ko bo v takšni družbi davčni inšpekcijski postopek, se bo morda razkrilo, da v resnici ne gre za odložene davke, ampak za neke davčne špekulacije, ki se uspešno realizirajo ali pa tudi ne. Zaradi nejasne zakonodaje je tudi težko natančno povedati, kako sistem odloženih davkov v Sloveniji deluje.

Si vaši kolegi davčni svetovalci svojim strankam torej upajo svetovati, naj uporabijo zakonska določila o odloženih davkih in kako naj jih uporabijo?

Zelo redko, pri majhnem številu družb in transakcij. Kot pravim, dvomim, da so to pravi odloženi davki, ki bi korektno obdavčevali dohodke podjetij v

obdobjih, ko se zanje tudi realizirajo pravi odhodki.

Ali se v Sloveniji skrivajo neobdavčeni zakladi, s katerimi bi lahko hitro pomagali proračunu?

Menim, da se rezerve zanesljivo skrivajo v davku na nepremičnine. Čas je, da vlada izpelje zamisel o uvedbi nove dajatve, s katero bo v enem zakonu nadomestila zastarelo obdavčitev nepremičnin z davkom na nepremičnine po zakonu o davkih občanov iz leta 1986 in nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, ki je dajatev z največ obravnavami na ustavnem sodišču. Zdaj ko geodetska uprava ima zbrane celovite podatke o nepremičninah v državi, ki se je zadnja leta zelo povečal, je čas, da vlada poskrbi za primerno obdavčitev vseh nepremičnin, kakor je tudi napovedala v koalicijski pogodbi. Cilj nove obdavčitve ni, da bi ljudje plačali več davka za po velikosti primerna bivališča, v katerih živijo, ampak da bi se razširila osnova, torej število nepremičnin za obdavčitev, kar bi povečalo tudi prilive iz tega vira. Prav je, da primeren davek plačajo lastniki zemljišč, pri katerih se je vrednost v kratkem času nekajkrat povečala. Obdavčitev nepremičnin mora biti zmerna, povečati se mora število obdavčenih nepremičnin. Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča je treba preleviti v davek in poenotiti merila zanj na ravni države. Nesprejemljivo je, da se pravila razlikujejo od občine do občine, čeprav se dajatev steka v njihove blagajne.

Ali je obdavčitev nepremičnin sploh lahko pomemben

davčni vir? Nasprotniki trdijo, da prinaša malo denarja v primerjavi s tem, koliko nejevolje povzroča pri zavezancih?

Včasih si množice narobe predstavljajo obdavčitev nepremičnin. Mislim pa, da prenovi obdavčitve najbolj nasprotujejo sloji, ki bi jih pač prizadela, ker posedujejo veliko več od nepremičnin, potrebnih za bivanje, tudi če smo pri primernih površinah zelo radodarni. Zaradi strahu pred odzivom javnosti vlade druga za drugo odmikajo odločitve o nujni prenovi obdavčitve nepremičnin.

Zakaj še vedno nimamo novega zakona o katastrskem dohodku, ki ga je prejšnja vlada obljubljala do zadnjega, v zakonodajni postopek pa ga ni izročila?

Sistem katastrskega dohodka terja reformo že vsaj sedem ali osem let, če ne dlje, a se zaradi vpliva lobijev ne premakne. Mnoge parcele in zemljišča imajo v zemljiški knjigi v katastru napisane kulture, ki jih že zdavnaj ni več na njih, a je po njih izračunan katastrski dohodek. To je poleg nepremičnin drugo področje, na katerem mora vlada nujno izpeljati reformo. Nujno je novo vrednotenje katastrskega dohodka in razširitev kroga zavezancev na vse lastnike.

Katastrski dohodek je davčni vir po zakonu o dohodnini in torej velja le za fizične osebe. Nekateri veliki lastniki gozdov, na primer slovenska katoliška cerkev in tudi nekatere pravne osebe, ne plačajo katastrskega dohodka, čeprav so lastniki velikih gozdnih površin in drugih zemljišč.

Ti res ne plačajo nobenega davka na posest zemljišč. To se mora spremeniti. Posebej zdaj, ko je kriza, je nujno potrebno, da država izkoristi vse davčne vire, kar je tudi pošteno do zavezancev, ki davke plačujejo. Ne moreš biti lastnik zemljišč in gozdov, ne da bi zanje plačal davek, če ga drugi pač plačujejo.

Zakaj je katastrski dohodek povezan le s posameznikom in obdavčen le z zakonom o dohodnini?

To je ureditev še iz časov, ko je bil lahko lastnik le posameznik ali pa so bili gozdovi državna last. Danes lahko tudi firma kupi gozdove ali zemljišča, a ta firma danes ne plača nobenega katastrskega dohodka – če bo tam sekala les in ga prodajala, bo morda plačala nekaj davka iz gospodarske dejavnosti, a se pogosto dogaja, da kljub temu ne plačajo nobenega davka. To je velika deformacija davčnega sistema.

Rok za vračilo DDV se skrajšuje s 30 in 60 dni na 21, a šele konec leta, ker bi po izračunih ministrstva za finance ob prehodu na krajši rok v proračunu potrebovali dodatnih 90 do 100 milijonov

evrov. Vaši zbornici ni uspelo uveljaviti predloga, da bi rok skrajšali na 30 dni za vse zavezance, a že sredi letošnjega leta.

V sistemu posrednih davkov je, dokler ne pride do končne potrošnje, to denar zavezanca, ki ga potrebuje za svojo gospodarsko aktivnost. Ni prav, da nekdo ta denar brezobrestno uporablja. Med recesijo pa je tudi moralno nesprejemljivo, da lahko denar, ki ga je zavezanec le začasno posodil državi, dolgo obdobje zadržuje nekdo, ki ima moč, torej država. Zato smo se v zbornici zavzemali, da se rok skrajša takoj, a ne na 21 dni, pač na 30, tako da bo davčna uprava še lahko učinkovito spremljala zavezance in preprečevala zlorabe in odkrivala goljufive missing trader družbe, ki se napajajo prav iz davka na dodano vrednost.

Ali bo 21-dnevni rok za vračilo DDV poslabšal možnosti davčne uprave za nadzor nad missing trader družbami, ker bo imela manj časa za preverjanje zavezancev?

Če bo rok za vračilo res krajši od 30, dni, se bo nadzor poslabšal. Zakon zdaj res predvideva uveljavitev 21-dnevnega roka, a pričakujem, da bo vlada le podaljšala rok na 30 dni ali da bo davčna uprava še bistveno povečala hitre davčne preglede pred vračilom DDV.

Ali je v Sloveniji strah pred missing trader družbami pretiran ali morda celo premajhen?

Missing traderji so pred tremi ali štirimi leti udarili v Slovenijo in so vsaj dve leti delovali v idealnih razmerah, prisvajali so si velike zneske davka na dodano vrednost. Lahko iskreno rečem, da so v Sloveniji začeli delovati tako na hitro, da jih tudi naša stroka ni zaznala na terenu in ni prepoznala missing trader družb že v letih od 2004 do 2005.

Problem missing traderstva je nasploh gromozanski, čeprav se v Sloveniji zdaj zmanjšuje. Davčna uprava jim je zelo porezala krila, a iščejo vedno nove priložnosti. Sprejela je mnoge administrativne ukrepe, s katerimi jih uspešno razkriva. Zato danes na primer ni več mogoče avtomatično dobiti davčne številke za DDV. Goljufij pri davku na dodano vrednost tudi slovenska davčna uprava ne bo mogla povsem izkoreniniti, kakor jih tudi druge države v Evropski uniji ne morejo. Ko je Slovenija lani uspešno stopila na prste takšnim družbam, se je posel začel seliti na Slovaško in Češko, v Bolgarijo, Romunijo ...

Katera dejavnost je zdaj najbolj zanimiva za missing traderje v Sloveniji?

Razširili so se na vsa področja, še zdaleč niso več omejeni na gradbeništvo ali trgovino z vozili. Zdaj se širijo na področje storitev, kjer je malo otopljivega. Vseskozi si izmišljajo nove načine.